

РЕЦЕНЗИЯ

От Проф. д-р Емил Георгиев Ковачев, д.м.н.

Ръководител Катедра Акушерство и гинекология при МУ - Варна

Относно дисертационен труд за присъждане на научно-образователна степен „Доктор“, научна специалност Акушерство и гинекология, Катедра Акушерство и гинекология към Медицински университет – Варна.

Тема на дисертационния труд: **„Съвременни проблеми свързани с профилактиката на рака на маточната шийка“**

Автор: Д-р Валентин Йосифов Ирмов

Представеният за защита дисертационен труд съдържа общо 178 страници с включени в него: 72 фигури, 27 таблици. В библиографията са отбелязани общо 241 заглавия, от които 48 на кирилица и 193 на латинеца.

Актуалност на проблема

В своя дисертационен труд, д-р Ирмов е разработил проблем, отличаващ се с несъмнена актуалност, както и със своето медико-социално значение. В световен мащаб ежегодно заболяват 500 000 жени от рак на маточната шийка (РМШ), като от всички онкологични заболявания при жените, около 15% се пада на РМШ.

Прегледът на литературния обзор ясно показва, че дисертантът е проучил задълбочено голям брой съвременни литературни източници. Обзорът притежава добра познавателна стойност, като са описани медико-социални, деонтологични и диагностични проблеми свързани със скрининга на рака на маточната шийка.

Целите на проучването е да се проучат всички фактори и причини, оказващи влияние върху познанията на българските жени относно методите и средствата, за профилактика и ранно откриване на рака на маточната шийка. Да се анализират актуалните етични, деонтологични, диагностични и клинични проблеми свързани със скрининга на рака на маточната шийка.

Основните задачи са ясно формулирани, като искам да наблегна на някои от тях:

1. Да се изучат и определят степента на информираност на участничките в проучването с възможностите, които дава скрининга на рака на маточната шийка и да се изследва познанието на методите и средствата за гинекологична онкопрофилактика.
2. Да се проучи отношението на пациентките към профилактиката на онкологичните заболявания на женските полови органи.
3. Да се оцени нивото на здравната култура на пациентките по отношение на скрининга на карцинома на маточната шийка.
4. Да се анализират факторите, оказващи влияние върху запознатостта на пациентките с възможностите за ранно откриване на рака на маточната шийка.

Материал и методи

Проучването е с проспективен характер. В настоящата научна разработка автора анкетира 522 пациентки във възраст между 16 и 68 години. Периода на изследването е 1 година (09.2016г. – 09.2017г.) и обхваща пациентки дали доброволно съгласие за участие от здравни заведения в градовете София, Пловдив, Бургас, Хасково и Харманли. Д-р Ирмов разделя пациентките на две групи:

Група I - пациентки в детородна възраст

Група II – пациентки в менопауза

Пациентките от двете групи участвали в проучването са попълнили анкетна карта, която съдържа 57 въпроса, групирани в два раздела: 1 раздел Обща част – социална характеристика на изследваните групи и 2 раздел Специална част, включващи въпроси:

- за нивото на разпространеност на скрининга на рака на маточната шийка
- данни за фамилната анемнеза
- въпроси за информираността по отношение на методите и средствата на профилактика на онкологични заболявания
- въпроси изследващи запознатостта на жените с методите и средствата за лечение на рака на маточната шийка

При анализиране на данните дисертантът разделя пациентките на две групи, според признаците:

1 група по факториални признаци – възраст, семейно положение, образование и професия, данни за майката на анкетиранията пациентка, свързани с фамилната

2 група по резултативни признаци – брой профилактични прегледи, брой на цитонамазки, интерменструални маточни кървения, процент на бременности. Статистическите методи, които използва д-р Ирмов за анализиране на събраните данни са:

- Вариационен анализ – за представяне на базовите количествени показатели като: бременности, брой извънменструални кървения, брой цитонамазки, годишни профилактични прегледа
- Графичен анализ – за онагледяване на установените закономерности и явления
- Алтернативен анализ – за обработка на качествените данни
- Дисперсионен анализ – за сравняване на две и повече средни величини
- Непараметричен анализ – за тестване на хипотези

За обработването на получената информация дисертантът е използвал софтуерен пакет за статистически данни SPSS ver. 11.0

Собствени резултати и обсъждане

Представените резултати заслужават внимание, относно съотношението на анкетираните жени и броя на гинекологичните профилактични прегледи в зависимост от техния статус по следните признаци: етническият им произход, възраст, образование, професия. Получените резултати са показателни за нивото на здравната култура сред българските пациентки и информираността им за скринингови програми за превенция на рака на маточната шийка.

Изводи и Приноси

Формулирани са 10 извода и 8 приноса, като важни за практиката са следните приноси:

1. Анализира се нивото на здравната култура на пациентките по отношение на методите за профилактика на карцинома на маточната шийка
2. Проследяват се факторите, оказващи влияние върху познанията на жените относно рисковете на заболяване от рак на маточната шийка
3. Изучава се нивото на информираност и отношението на пациентките към предимствата и недостатъците на възможните методи на лечение на цервикалния карцином
4. Изследва се отношението на анкетираните към симптома извънменструално кървене
5. Проучва се отношението на анкетираните към профилактиката и

Критични бележки и съвети

Изводите е добре да се конкретизират и фразите („най-голям“, „най-много“) не е уместно да се прилагат в един дисертационен труд. Има припокриване между изводи и приноси, както и между отделните приноси (3 и 5 принос). Приносите не са разделени с потвърдителен и оригинал характер. В книгописа не е спазен азбучния ред на отразяване на отделните автори, както и не са цитирани коректно други български онкогинеколози работили в тази тематика.

Кратки биографични данни

Д-р Ирмов е роден през 1964г. в гр. Пловдив. Завършва медицина през 1992г. в ВМИ – Пловдив, а през 1997г. придобива специалност по Акушерство и гинекология. За периода 1998г. - 2011г. д-р Ирмов е акушер-гинеколог в МБАЛ – Пловдив ЕООД. От 2011г. до 2015г. работи в АГ клиника към УМБАЛ „Св. Георги“ – гр. Пловдив като старши екип, от 2014г. до 2015г. е Началник Родилна зала в МБАЛ „Джи-Мед“ – Пловдив. От 2015г. до момента д-р Ирмов е Началник на Акушеро-гинекологично отделение към УМБАЛ „Дева Мария“ – гр. Бургас. Д-р Ирмов има проведени курсове и специализации в страна в областта на миниинвазивната хирургия и ултразвукова диагностика в АГ практиката. Той е член на БЛС, БДАГ, Замесник председател на Националния съюз на акушер-гинеколозите от доболничната помощ, и участва активно в провеждането на научните форуми на тези организации.

Заклучение

Дисертационния труд на д-р Валентин Ирмов „Съвременни проблеми свързани с профилактиката на рака на маточната шийка“ отговаря на общоприетите критерии. Препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да гласуват положително за присъждане на научно-образователна степен “доктор“ по научната специалност „Акушерство и гинекология“ на д-р Валентин Йосифов Ирмов.

Дата: 10.09.2018г.

Проф. д-р Е. Ковачев, д.м.н.